

Çocuklar ve Oyun

Oyun her yaştan çocuklar için bir ihtiyaçtır. Hem fiziksel hem ruhsal gelişimlerinin çok önemli bir parçasıdır. Çocuk gelişimi ve ruh sağlığında oyunun birçok farklı alanda önemi vardır. Çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve dil gelişimlerine katkı sağlarken; problem çözme becerileri kazandırır, merakı artırır ve öğrenme süreçlerini destekler. Dahası yaratıcılığa alan açar, özgüveni artırır, sosyal becerileri ve duygusal olgunluğu geliştirir. Çocukları özgürleştirir, bağımsızlaştırır ve kendilerini ifade etmelerine alan sağlar. Çocuklar kendilerini ve iç dünyalarını yetişkinler gibi sözcüklerle değil oyun ile ifade ederler. Oyun oynarken sadece kendilerine ait, güvenli bir fantezi dünyası yaratırlar ve yaşadıkları deneyimleri yeniden canlandırarak bu deneyimler üzerinde bir güç ve kontrol duygusu kazanırlar. Dolayısıyla oyun oynamak, çocukların deneyimledikleri çeşitli duygu ve olayları anlamlandırabilmelerine yardımcı olur.

Oyunları iki türe ayırabiliriz:

- Serbest Oyun: Çocukların yaratıcılıklarını kullanarak kendi içlerinden geldiği gibi oynadıkları oyunlardır. Çocukların farklı nesnelere ve oyuncaklara anlamlar yükledikleri, karakterler canlandırdıkları ve “-mış gibi” yaptıkları sembolik oyunlar da serbest oyunun bir parçasıdır. Bir çocuğun oyuncak bebekleri ile bir aileyi canlandırıp onları konuşturması veya sanki kendisi bir süper kahramanmış gibi oynaması sembolik oyuna örnektir.
- Yapılandırılmış Oyun: Belli kurallar çerçevesinde ve daha çok yetişkinlerin yönlendirmesiyle oynanan oyun tipidir. Kutu oyunu gibi kurallı oyunlar ve daha eğitici nitelikteki oyunlar bu grupta değerlendirilebilir.

Çocuklar ve Oyun

Çocuklarınızla oyun oynarken nelere dikkat edebilirsiniz:

- Çocukların serbest ve yapılandırılmış her iki oyun türünü de hem kendi başlarına hem de ebeveynleriyle oynamaları önemli ve gereklidir. Gün içinde farklı zaman dilimlerini farklı oyun tiplerine ayırabilir ve bu zamanlara çocuğunuzla birlikte karar verebilirsiniz.
- Oyunlarda çocuğunuzun liderliğine izin verin, onun kurduğu oyunu takip etmeye çalışın ve size verdiği rollerle, müdahale etmeden onun yarattığı oyuna katılmaya çalışın. Böylelikle oyunun nasıl ilerleyeceğine çocuğunuz karar vermiş olur ve bu da çocuğunuzun özgüveninin, yaratıcılığının ve karar verme becerilerinin gelişmesine katkıda bulunur.
- Çocuğunuz oyun sırasında çözmekte zorlandığı bir problemle karşılaştığında onun bu sorunu önce kendisi çözmeye çalışmasına izin verin ancak size ihtiyaç duyduklarını hissettiğinizde veya sizden yardım istediklerinde onlara destek olun. Ayrıca, çocuğunuz bir sorunu çözmek için uğraşırken sizin de dikkatinizi tümüyle ona vermeniz ve onun neler yaptığıyla ilgilenmeniz çocuğunuzun odaklanma becerilerini geliştirmesine yardımcı olacaktır.
- Ebeveynler olarak çocuğunuzun takip ederek birlikte oynadığınız oyunlar arasındaki bağı güçlendirir.
- Çocukların deneyimlerini ve duygularını anlayabilmek için de oyunlarından yararlanabiliriz. Özellikle çocuğunuzun kurduğu sembolik oyunları merak ederek ve üzerine düşünerek çocuğunuzun iç dünyasını daha iyi anlamaya çalışabilirsiniz. Oyunlarda ortaya çıkan temalar çocuğunuz için önemli olan konulara ve problem yaşadığı alanlara dair size ipuçları verebilir. Oyun, çocuklar için deneyimledikleri zor duyguları ve olayları dışa vurabilecekleri güvenli bir alandır. Özellikle çocuğunuzun oyununda gözlemleyeceğiniz tekrar eden temalar, davranışlar, ve sözcükler çocuğunuz için zor duygular uyandıran alanları temsil ediyor olabilir. Bu gibi durumlarda, oyunda tekrar eden duygu ve temaları çocuğunuzun anlayabileceği basit kelimelerle dile dökmek çocuğunuzun bu zor duyguları anlamlandırabilmesine yardımcı olacaktır. Örneğin, çocuğunuz bebeklerle oynarken tekrarlayan şekilde bir bebeğin diğerine vurduğunu veya bağırdığını gözlemliyorsanız “Galiba bu bebek çok öfkeli.” gibi basit bir yorumla ortaya çıkan bu agresif duyguyu kelimelerle çocuğunuz için anlamlandırabilirsiniz.

Çocuklar ve Oyun

- Öfke de çocuğunuzun oyun oynarken dışı vurabileceği zor duygulardan biridir. Çocuğunuz zaman zaman oyunlarında agresif temalar (karakterleri dövüştürmek, silahla ateş etmek, vb.) ortaya çıkarıyorsa endişelenmeyin. Çocuklar öfkelerini oyunun güvenli alanı içinde bu şekilde ifade ederler ve bu öfke üzerinde kontrol kazanarak onunla baş edebilmeye başlarlar. Bu oldukça normal ve beklenen bir durumdur. Ebeveynlerin bu oyunlardan korkmamaları ve durdurmamaları önemlidir.
- Çocuklar oyun oynarken ebeveynlerinin koyduğu güvenli sınırlara ihtiyaç duyarlar. Örneğin çocuğunuz oyun alanından çıkıp gerçekten kendisine veya çevresine zarar verecek şekilde oynuyorsa çocuğunuzu korumak için oyunu durdurmalı ve sınır koymalısınız. Sınır koyarken çocuğunuza “bana vurmak yerine vuruyormuş gibi yapabilirsin” ya da “bu yastığa vurabilirsin” gibi alternatifler sunabilirsiniz.
- Oyun oynamayı genellikle yalnızca çocukluk günlerine ait bir eylem olarak düşünürüz ama aslında oyun oynamak yetişkinlikte de yaratıcılığı artırır, öğrenmeyi destekler, problem çözme becerilerini geliştirir ve iyi olma hali ile ilişkilidir. Ebeveynler olarak çocuğunuzla paylaştığınız oyun zamanını bir zorunluluk olarak görmek yerine kendi oyuncu ve yaratıcı taraflarınızı keşfetmek için bir fırsat olarak değerlendirebilirsiniz. Bunun yanında, çocuğunuzla oyun oynarken ikinizin de bundan keyif alıyor olması aranızdaki bağı kuvvetlendirici bir etkiye de sahip olmayı destekleyebilir.

Bilgi ve iletişim için: pdm@bilgi.edu.tr

Çocuklar ve Oyun

Güncellenmiş Versiyon Temmuz 2024